

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólnotowy system rejestracji przewoźników materiałów promieniotwórczych

COM(2011) 518 final

(2012/C 143/21)

Sprawozdawca: **Ludvík JÍROVEC**

Dnia 30 sierpnia 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 31 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólnotowy system rejestracji przewoźników materiałów promieniotwórczych

COM(2011) 518 final.

Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 lutego 2012 r.

Na 478. sesji plenarnej w dniach 22–23 lutego 2012 r. (posiedzenie z 22 lutego) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 117 do 3 – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet zaleca przyjęcie proponowanego rozporządzenia. Komitet zgadza się co do konieczności dokonania oceny skutków rozporządzenia po dwóch latach od rozpoczęcia jego wdrażania. Użyteczne będzie również powrócenie do tego tematu po upływie pięciu lat, aby ocenić, jakie bariery utrudniające płynne i bezpieczne funkcjonowanie transportu materiałów promieniotwórczych w Unii Europejskiej nadal się utrzymują.

1.2 Komitet przychyliła się do wariantu drugiego zaproponowanego w sprawozdaniu z oceny skutków, którym jest rozporządzenie wraz ze zharmonizowanymi przepisami oraz bardziej efektywna rola właściwych organów.

1.3 Państwa członkowskie powinny zapewnić harmonizację kryteriów dokonywania rejestracji.

1.4 Internetowy system rejestracji przewoźników musi być dostępny, przetestowany i operacyjny w chwili wejścia w życie omawianego rozporządzenia.

1.5 Komitet jest zdania, że utworzenie nowej agencji, rozważane w trzecim wariantcie, prowadziłyby do zwiększenia obciążeń biurokratycznych dla przedsiębiorców i osłabiłyby oddziaływanie całego rozporządzenia.

1.6 Komitet zauważa, że wymagana ochrona ubezpieczeniowa przewoźników różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Choć ochrona ubezpieczeniowa nie może być uwzględniona w procedurze rejestracji ze względu na podstawę prawną, Komitet zachęca państwa członkowskie do ujednolicenia potrzebnych systemów ubezpieczeń.

1.7 Definicje zawarte w rozporządzeniu powinny być w miarę możliwości spójne z glosariuszem Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, zwłaszcza jeśli chodzi o definicję „przewoźnika”, przy czym trzeba mieć na uwadze to, że definicje muszą być zgodne z prawodawstwem Euratomu, w szczególności z dyrektywą 96/29/Euratom.

1.8 Wnioskodawca powinien mieć możliwość skorygowania lub uzupełnienia informacji zawartych w jego wniosku i wniosek nie powinien być odrzucany bez dalszego rozpatrzenia (art. 5 ust. 7 i 10).

2. Wstęp i streszczenie wniosku dotyczącego rozporządzenia

2.1 Celem wniosku jest zastąpienie krajowych procedur w zakresie sprawozdawczości i wydawania zezwoleń jednym systemem rejestracji przewoźników materiałów promieniotwórczych, co przyczyni się do uproszczenia procedury, zmniejszenia biurokracji i zniesienia barier przy wjeździe, przy czym utrzymany zostanie dotychczasowy wysoki poziom ochrony przed promieniowaniem.

2.2 Na poziomie europejskim przewoźnicy materiałów promieniotwórczych podlegają prawodawstwu w zakresie transportu zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i prawodawstwu w zakresie aspektów dotyczących promieniowania, w tym ochrony zdrowia pracowników i ogółu społeczeństwa na mocy Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom).

2.3 Przepisy TFUE zostały uproszczone dyrektywą 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych, która objęła wszystkie rodzaje transportu lądowego i śródlądowego.

2.4 Dyrektywa Rady 96/29/Euratom z dnia 13 maja 1996 r. ustanawia podstawowe normy bezpieczeństwa w zakresie ochrony zdrowia pracowników i ogółu społeczeństwa przed zagrożeniami wynikającymi z promieniowania jonizującego. Zgodnie z art. 30 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej te podstawowe normy oznaczają:

- maksymalne dopuszczalne dawki niestanowiące zagrożenia;
- maksymalne dopuszczalne poziomy narażenia na promieniowanie i skażenia;
- podstawowe zasady opieki medycznej nad pracownikami.

Zgodnie z art. 33 państwa członkowskie przyjmują odpowiednie przepisy w celu zapewnienia przestrzegania ustanowionych podstawowych norm.

2.5 W celu ochrony zdrowia pracowników oraz ogółu społeczeństwa, a także lepszego zorganizowania swojej pracy, organy państw członkowskich muszą wiedzieć, jakie osoby, organizacje lub przedsiębiorstwa powinny zostać poddane kontroli. W tym celu art. 3 i 4 dyrektywy zobowiązują państwa członkowskie do objęcia niektórych rodzajów działalności, wiążących się z zagrożeniem promieniowaniem jonizującym, systemem sprawozdawczości oraz wcześniejszymi zezwoleniami lub zakazania niektórych rodzajów działalności.

Dyrektywa 96/29/Euratom ma zastosowanie do wszystkich rodzajów działalności, które wiążą się z ryzykiem promieniowania jonizującego emanującego ze sztucznego lub naturalnego źródła promieniowania, w tym transportu.

2.6 Z uwagi na często transgraniczny charakter operacji transportowych, przewoźnik może być zobowiązany do przestrzegania wspomnianych procedur w zakresie sprawozdawczości i wydawania zezwoleń we wszystkich odnośnych państwach członkowskich. Ponadto państwa członkowskie wdrożyły wspomniane procedury w zróżnicowanych systemach, co jeszcze komplikuje same operacje transportowe oraz procedury wydawania zezwoleń.

2.7 Omawiane rozporządzenie zastępuje jednym systemem rejestracji – europejskim systemem rejestracji przewoźników – systemy sprawozdawczości i wydawania zezwoleń wprowadzone w państwach członkowskich zgodnie z dyrektywą Rady 96/29/Euratom. Przewoźnicy powinni składać wnioski poprzez centralny interfejs internetowy. Wnioski te będą sprawdzane przez odpowiedni krajowy właściwy organ, który wydaje decyzję o rejestracji, jeśli wnioskodawca spełnia podstawowe normy bezpieczeństwa. Jednocześnie system umożliwia właściwym organom dokładniejszy nadzór nad przewoźnikami, którzy działają w ich krajach.

2.8 Rozporządzenie przyjmuje zróżnicowane (stopniowe) podejście poprzez wyłączenie z procedury rejestracji przewoźników, którzy przewożą wyłącznie „przesyłki wyłączone”. Z drugiej strony rozporządzenie pozostawia państwom członkowskim swobodę dodania dodatkowych wymogów w zakresie rejestracji przewoźników materiałów rozszczepialnych i materiałów wysoce promieniotwórczych.

2.9 Nadal stosowane są inne przepisy prawa UE i prawa krajowego oraz międzynarodowe zasady dotyczące ochrony

fizycznej, zabezpieczeń i odpowiedzialności cywilnej. Dotyczy to w szczególności dyrektywy 2008/68/WE.

2.10 Rozporządzenie uwolniłoby zasoby we właściwych organach zajmujących się tymi procedurami administracyjnymi, jako że rejestracja podlegałaby sprawdzeniu przez tylko jeden właściwy organ.

3. Uwagi ogólne

3.1 Komitet przychylił się do wariantu drugiego zaproponowanego w sprawozdaniu z oceny skutków, którym jest rozporządzenie wraz ze zharmonizowanymi przepisami oraz bardziej efektywna rola właściwych organów.

3.2 Rozporządzenie oznaczałoby pójście o krok dalej niż wydanie zalecenia, ponieważ a) proponuje się w nim zharmonizowane przepisy mające bezpośrednie zastosowanie, takie jak wspólny system rejestracji przewoźników, który likwiduje poszczególne systemy stosowane w państwach członkowskich do celów sprawozdawczości i udzielania zezwoleń, oraz b) daje się przewoźnikom dostęp do rynku transportowego UE-27 w ramach jednej, „uszczuplonej” procedury, a jednocześnie przyjmuje zróżnicowane podejście. Komisja stworzyłaby bezpieczny internetowy system rejestracji w celu umożliwienia niezbędnej wymiany danych.

3.3 Mimo, że warianty przeanalizowane przez ECORYS – zespół niezależnych ekspertów, którzy przeprowadzili dla Komisji badanie uzupełniające – wydają się mieć raczej niewielki wpływ w skali globalnej, wpływ ten ma znaczenie w przypadku tak niewielkiego sektora. Skutki zostały podzielone na pięć kategorii, a mianowicie: wydatki i opłaty sektora publicznego, skutki regulacyjne, transport, bezpieczeństwo i środowisko, skutki społeczne.

3.4 Oczekuje się, że małe i średnie przedsiębiorstwa powinny odnieść korzyści proporcjonalne do całkowitych oszczędności uzyskanych w ramach wspomnianych wariantów: im wyższe całkowite oszczędności, tym wyższe oszczędności w przypadku tych przedsiębiorstw, które – ze względu na złożoność systemu i wysokie koszty – obecnie mają często zablokowany dostęp do rynku.

3.5 Rozporządzenie – poprzez zapewnienie, między innymi, wzajemnego uznawania zezwoleń dla przewoźników – pomogłoby uzyskać oszczędności w kwocie 13,6 mln EUR rocznie w stosunku do scenariusza odniesienia. Podejście to doprowadziłoby do zmniejszenia biurokratycznych obciążeń ponoszonych przez przewoźników, użytkowników i producentów, uwalniając jednocześnie zasoby w organach, które można by później wykorzystać, przynajmniej w części, na weryfikację zgodności, których brak określono jako jeden z wymienionych powyżej problemów.

3.6 Z racji, iż rozporządzenie jest wiążące, wariant ten będzie skutecznie wspomagał realizację celów, tj. uproszczenie systemu, wprowadzenie przejrzystości i wyeliminowanie barier utrudniających funkcjonowanie rynku wewnętrznego, a jednocześnie zachowany zostanie wysoki poziom bezpieczeństwa.

3.7 Komitet jest zdania, że utworzenie nowej agencji, rozważane w trzecim wariantcie, prowadziłoby do zwiększenia obciążeń biurokratycznych dla przedsiębiorców i osłabiłoby oddziaływanie całego rozporządzenia.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Definicje zawarte w rozporządzeniu powinny być w miarę możliwości spójne z glosariuszem Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, zwłaszcza jeśli chodzi o definicję „przewoźnika”, przy czym trzeba mieć na uwadze to, że definicje muszą być zgodne z prawodawstwem Euratomu, w szczególności z dyrektywą 96/29/Euratom.

4.2 Komitet zgadza się co do konieczności dokonania oceny skutków rozporządzenia po dwóch latach od rozpoczęcia jego wdrażania. Użyteczne będzie również powrót do tego tematu po upływie pięciu lat, aby ocenić, jakie bariery utrudniające płynne i bezpieczne funkcjonowanie transportu materiałów promieniotwórczych w Unii Europejskiej nadal się utrzymują.

4.3 Omawiany obecny wniosek pozwoli osiągnąć wspólny i jednolity system rejestracji przewoźników materiałów promieniotwórczych w UE. Art. 3 ust. 3 umożliwi przewoźnikowi transport materiałów promieniotwórczych bez dodatkowej rejestracji zgodnie z omawianym rozporządzeniem, jeśli przewoźnik ten ma już rejestrację w odniesieniu do stosowania lub przeładunku i przewozu takich materiałów. Komitet zachęca Komisję do przeanalizowania wraz z zainteresowanymi stronami możliwości wprowadzenia rozwiązań przejściowych dla posiadaczy rejestracji dotyczących przewozu.

4.4 Art. 3 ust. 4 pozwala na stosowanie dodatkowych krajowych wymagań w odniesieniu do materiałów stanowiących szczególne zagrożenie dla zdrowia. Komitet chciałby, aby wykaz ten obejmował materiały przewożone na podstawie wielostronnych zezwoleń.

4.5 Komitet zauważa, że wymagana ochrona ubezpieczeniowa przewoźników różni się w poszczególnych państwach członkowskich. Choć ochrona ubezpieczeniowa nie może być uwzględniona w procedurze rejestracji ze względu na podstawę prawną, Komitet zachęca państwa członkowskie do ujednolicenia potrzebnych systemów ubezpieczeń.

4.6 Internetowy system rejestracji przewoźników musi być dostępny z wyprzedzeniem i funkcjonalny oraz powinien zostać przetestowany. Zapewniłoby to podmiotom gospodarczym i właściwym organom większą pewność sytuacji; podobnie podziałałoby wydłużenie okresu przejściowego przed wejściem w życie rozporządzenia odpowiednio do konkretnych rozwiązań przejściowych, o których mowa w pkt 4.3.

4.7 Wnioskodawca powinien mieć możliwość skorygowania lub uzupełnienia informacji zawartych w jego wniosku i wniosek nie powinien być odrzucany bez dalszego rozpatrzenia. (art. 5 ust. 7 i 10).

4.8 Państwa członkowskie powinny zapewnić harmonizację kryteriów dokonywania rejestracji.

Bruksela, 22 lutego 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON
